

Toll- og skattastjórinn:

Lættari um tikið verður av tilboðnum

Fyri búskapin kann tað gera tað sama um skatta- og lønarlækkingin kemur sjálvboðin ella tvungin, sigur Petur Alberg Lamhauge

Nú fáa partarnir á arbeiðsmarknaðinum tvinnar kostir í at velja. Annaðhvørt taka teir av tilboðnum at broyta lønarsáttmálarnar, so lønir lækka við 12 prosentum og fáa afturfyrir skattalætta. samanlagt eina lítla reallønarlækking, ella fremur landsstýrið ætlanina við lóg.

Petur Alberg Lamhauge er stjóri á Toll- og Skattstovuni, og hann var eisini formaður í serliga arbeiðsbólkinum, sum í 1990 gjørdi álitid um avleiðingar av eini lønar- og skattalækking. Hvat vil hann ráða pørtum á arbeiðsmarknaðinum at gera?

Lættari um tikið verður av tilboðnum

-Fyri búskaparliga árinid kann tað gera tað sama, og fyri partarnar á arbeiðsmarknaðinum ger tað heldur ongan figgarligan mun, burtursæð frá politiskum og fakpolitiskum metingum. Men umsitingarliga er stórir munur. Tað er nógv lættari at fremja skipanina, um tikið verður av tilboð-

num, og lønarsáttmálarnir verða broyttir, sigur Petur Alberg Lamhauge.

Hann sigur, at verður skipanin framd sjálvboðin er einki sum forðar fyri, at hon kann fremjast eftir stuttari tíð, tó best við eitt ársskipti. Skal skipanin hinvegin fremjast við lóg skal meira til. Broyingar í edv-skipanini og størri arbeiðsorka.

Í samgonguskjalinum stendur, at verða sáttmálarnir á arbeiðsmarknaðinum ikki broyttir innan 1. desember, verður skipanin sett í verk við lóg frá 1. januar komandi.

Skattastjórinn sigur, at eftir einum mánað klára teir ikki at fáa skipanina at virka, og tí má landsstýrið skjótast gjørligt geva boð um at arbeiða við hesum møguleika, um so brúk verður fyri honum ella ikki.

Trupul at skilja

Í álitinum frá 1990 verður millum annað sagt, at sum er, er skattaskipanin trupul at skilja, og verður ikki minni trupul við hesi

broying. Tað vátta Petur Alberg Lamhauge, at í so máta er einki broytt siðani álitid varð skrivað, men hann leggur afturat, at tað eru politikarnir helst eisini greiðir yvir.

Skattastjórinn er annars varin at siga sína hugsan um hesa broying. Han sigur tó so mikið, at hon hevur búskaparligar fyrimunir, men hvussu stórar veit eingin. Tað einasta, sum kann sigast við vissu her og nú er, hvussu skipanin kostar landskassanum áðrenn fyrimunirnir koma.

Ber til í lítum landi

Men hvussu ber tað til, at onnur lond í búskaparligari trongstøðu ikki hava funnið fram til eina tilfika skipan, sum nú verður søgd at bjarga føroyska búskapinum?

Petur Alberg Lamhauge sigur, at tað hevur eisini verið arbeitt við tilfikum tankum í øðrum londum uttan at hava sett eina tilfika skipan í verk. Skattastjórinn

Tað verður munandi lættari at fremja broyingina um partarnir á arbeiðsmarknaðinum sjálvboðin taka við tilboðnum, heldur Petur Alberg Lamhauge, skattastjóri.
Mynd: Kalmar

Nýggja samgongan:

Tað skal aftur loysa seg at vinna pening

-Lønir og skattur skulu lækka soleiðis, at meira verður eftir í borgarans lomma

Nýggja samgongan heldur, at núverandi skattatryst er ov stórt og hevur óhepnar búskaparligar avleiðingar, og at tað tí er alneyðugt at lækka trystið.

Í samgonguskjalinum verður millum annað sagt, at hoga skattatrystið hevur við sær, at fólk í hópatali flyta av landinum, og at skattatrysið má ikki verða atvoldin til framhaldandi fráflyting.

Harnæst skal skattalóggávan ikki darva virkishugin, men skal eggja til vinnuligt fyrirtakssemi.

Samgonguskjalið boðar frá eini reallønarlækking sum svarar til í minsta lagi eitt prosent av samlaðu lønarútgjaldingunum. Hetta kostar landskassanum 32 milliónir.

Men reallønarlækkingin skal eisini bera í sær lækking av kostnaðarstöðinum, og tí er ætlanin at lækka allar lønir við 12 prosentum frá 1. januar komandi. Men afturfyrir fáa fólk eisini tilsvarandi minni skatt.

Tilboð til arbeiðsmarknaðin

Samgongan gevur pørtunum á arbeiðsmarknaðinum í fyrsta lagi eitt tilboð at fara niður í løn móti at fáa minni í skatti og hetta skal arbeiðsmarknaðurin taka støðu til í seinasta lagi 1. oktober.

Men taka partarnir á arbeiðsmarknaðinum ikki av hesum tilboði, og sostatt ongar broyingar gjørdar í sáttmálunum innan 1. desember í ár, verða allar lønirnar, við fullari kompensatióin í skattinum, lækkaðar við 12 prosentum. Hetta verður gjørt 1. januar komandi.

Grundupphæddin skattafri

Vísir tað seg, at lønar-

og skattalækkingin hevur eitt positivt árin á samfelagsbúskapin, sum tikið verður til í samgonguskjalinum, verður kostnaðarstöðið lækkað við átta prosentum aftrat frá 1. januar 1996. Sagt verður, at botnfrádráttur skal tryggja láginntøkunum lagaligari skatting, soleiðis at grundupphæddin í fólkapensiónini og inntøkur á javnt við hana verða skattafriar.

Samgonguflokkarnir siga, at tað skal aftur loysa seg hjá fólkum at arbeiða, vinna pening, spara saman og gera fløgur.

Eisini er ætlanin at endurskoða alla skattaskipanina og gera hana meira einfalda, og somuleiðis at lækka marginals-kattin.

Ferðafrádrátturin skal setast aftur í gildi.

Byta inntøkur sínámillum

Skattur og hjúnarbandsstøða eru eisini nevnd í samgonguskjalinum.

Sagt verður, at arbeiðast skal fyri at hjúnarbandsstøða ikki skal hava negativa skattliga ávirkan. Somuleiðis sigur samgonguskjalið, at arbeiðast verður fyri at fremja broyingar í skattalógini við atliti til, at hjúnafelagar í ávísan mun kunnu býta skattskyldugu inntøkuna sundur sínámillum.

Samgongan ætlar eisini at broyta skipanina við mervirðisgjaldinum soleiðis, at tað ikki verður eins stórt á øllum vørubólkum. Og harafturat eru samgonguflokkar samdir um at taka figgarjagraravgjaldið av.

tór.

Lesarabrøv

Góði Tordur

Í Sosialinum í gjár (30. aug.), nevni tú samgonguskjalið eina demokratisering av samfelagnum, og tað ljóðar væl! Men einastaðni verður tú spurður, um fólk skulu fáa eitt oyra afturfyrir ikki at liva í synd, og tú svarar sjálvandi.

Orðtakið skeri eg teg

her, so missi eg teg har, kom mær til hugs.

Góði Tordur, kanst tú vissa meg um, at lønin ikki verður skerd tilsvarandi hinumegin?

Annars er einki vunnið.

Vinarliga

Flóvin Eidesgaard